

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	—	—	240 Leu.
Fél évre	—	—	120 Leu.
Egy negyed évre	—	—	60 Leu.
Egy hóra	—	—	20 Leu.

Hirdetők áraként szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(Jósaai főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

∞ ∞ Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. ∞ ∞

Vasárnap, május 14.

Magyar kultúra.

Az aradi Kölcsey Egyesület ugylátszik új életre kelt és működési körébe belevonja a vidék magyar községeit is. Így kirándulást rendezett tegnap Pecicára, ahol Arany János emlékének áldoz és úgy tudjuk, hogy legközelebb más magyar községek is sorra kerülnek. Ezekkel az irodalmi kirándulásokkal a Kölcsey Egyesület felmérhetetlen szolgálatot tesz a magyar kultúrának, melynek első sorban az irodalmi egyesületek a le-tétevényesei. Örömmel állapítjuk meg, hogy az aradi Kölcsey Egyesület hivatása magaslatán áll, amikor ezeket a kirándulásokat rendezzi, mert csak alkalmasak arra, hogy Aradot eleven kulturaközpont-tá tegyék, amely a vidék magyarságát a kultúra eleven áldásaiban részesíti. Ma, amikor oly nehéz, sőt csaknem lehetetlen a magyar kultúra forrásaiból közvetlenül méríteni, mert ki tudja ma megfizetni a kulturaterjesztő könyveket, nagyobb szükség van a kultúra közvetítésének e módjára mint bármikor annak előtte. A vidék magyarsága pedig éhezi és szomju-hozza a magyar nyelven megnyilatkozó kultúrát, mely a nemzeti érzés igazi és ma ugyyszólván egyetlen meleg ágya. Amikor bele-

illeszkedtünk új politikai helyzetünkbe, nem mondhatunk le egy-uttal magyar nemzeti kulturánkról melyet továbbra is ápolni és fejleszteni mindannyiunk szent kötelessége. Jól teszi tehát a Kölcsey Egyesület vezetősége, amikor belevonja működési körébe a vidék magyarságát is.

A kultúrával szorosan kapcsolatos az erkölcsiség is. S így a Kölcsey Egyesület ezen kirándulásaitól a világháború következményeképpen megromlott és aláesott erkölcsének a megújodását is remélhetjük. Sok rossztól eltereljük a vidék népének az érdeklődését, ha közvetítjük neki, Arany János és a többi nagy magyar költőnek nemzeti érzését és tisztult erkölcsi világnézeteit. Magát a magyar népet e helyütt különös figyelmébe ajánljuk a Kölcsey Egyesület vezetőségének. Ne érje be azzal, hogy a falusi intelligenciának szerez kirándulásával egy-egy kellemes estét, hanem kövessen el mindent, hogy a magyar falvak egyszerű paraszti népe is részesedjék a kultúra áldásaiban és szépségeiben. Ha az egyesület megteszi ezt, akkor kétszeresen méltó minden dicsőre. S ahogy mi az egyesület mai vezetőségét ismerjük erre a dicsőre és elismerésre bizonynyal rá is fog szolgálni.

A felemelt házbérek és az adózás.

Az új lakbérleti törvény meghozatala oly gyorsan történt, hogy annak az adózás terén várható hatásaival a törvényhozás nem foglalkozhatott. Ugyanis a keresetadóról szóló törvény szerint a III-osztályu kereseti adó fizetésre kötelezettek legnagyobb részénél más alap hiányában a lakbér, illetve üzletbér vétetik a tiszta kereset kiszámításának alapjául. Amikor tehát a törvényhozás a ház és üzletbéreket felemelte, az ezek alapján kiszámítandó adóalapot vagy magát az adókulcsot megfelelő mértékben le kellett volna szállítania. Minthogy ez még eddig még nem történt, az adózók súlyosan fogják érezni ennek az anomáliának a következményeit. Vegyünk pl. egy olyan kereskedőt, vagy középiparost, aki a béremelés után évi 2100 leu lakbért és 10.000 leu üzletbért fizet. Monnyi lesz az illetőnek az adóterhe, ha a felemelt lakbéreket a keresetadóról szóló törvény 19. paragrafusa értelmében megszorozva fogják a III-ad oszt. keresetadó alapjául venni?

1. A 2100 leu évi lakbér 3—8-szoros összege képezvén az adóalapot, vagyuk annak az 5 és félszeresét 11.550 leu. 2. A 10.000 leu

évi üzletbér 25—100 százaléka szolgálván a törvény szerint az adó kiszámításának alapjául, vagyuk annak a 80 százalékat 8000 leu. Tehát a feltételezett tiszta kereset összege 19.550 leu. Ez lesz a legkisebb tiszta kereseti nyermény, amit, feltéve, hogy az adó-kivető bizottság méltányos lesz, a III-ad osztályu kereseti adó alapjául fognak venni. Ez alapon a fenti kereskedő, vagy középiparos adója ekkép fog alakulni: I. III-ad oszt. kereseti adó 1955 leu. II. a III-ad oszt. kereseti adó 100 százalékos hadi pótléka 1955 leu. III. általános jövedelmi pótdadó 35 százalékos 684 leu. IV. városi pótdadó 300 százalékos 5865 leu. Összesen 10.453 leu. Ehhez járul még az iparkamarai illeték, az alkalmazottak balesetbiztosításának költsége stb.

Két adónem van a fentiek között, amelyekben a mai felemelt adóalap mellett változtatni kell, ne hogy az adóteher elviselhetetlenné váljék s magukat az adóalanyokat is tönkretegye, tehát változtatni kell a 100 százalékos hadiadó pótlékon és a községi pótdadón. A 100 százalékos hadiadó pótlék a háború alatt indokolt volt, mert béreket emelni nem lehetett és mert a háborus állami szükségletek mérvéhez képest a békebeli lakbér túlalacsony volt adóalapnak. Ha azon-

Budapesti levél.

Szinházi újdonságok.

A legutóbbi napokban két érdekes újdonság került színre. A Magyar Színház újdonsága Hatvany Lily „Első szerelem” című színműve 3 felvonásban. A cselekmény egyetlen napon pereg le és — őszintén szólva — kevésbé érdekes, mint maga az író. Hatvany Lily, született Guttman bárónő a „Noé bárkájá”-val lépett először a nyilvánosság elé. A szép, elegáns bárónő nem elégedett meg társadalmi babéraival, magasabbra tört és első darabjával felfogásának merészsége által feltűnést keltett. Az „Első szerelem”-ben „a nagyvilág hölgye” a hősnő. Lola, egy börzefejedelem szép, ifju hitvese, születésnapjának reggelén ébred föl. Hálószobája virágos kerthez hasonló; mi-latt reggelizik, a telefon szakadatlanul szól és divatárusnőket, szabónőket, látogatásokat, gratulációkat jelent be, míg végre — eddig unottan vette tudomásul a bejelentéseket — fölfűlel. Egy fia-

tal képviselő, aki tegnapelőtt az államtitkár szoaréján szomszédja volt, jelenti, hogy a képviselőház ülésére jegyeket küld neki. Lola azonnal telefonál a barátnőjének, hogy menjen a jegyekért és kísérelje el őt az ülésre, mivel a képviselő tegnapelőtt óta álmainak hőse. Közben megjelenik a férj, akivel kutyául bánik, amit ez azonban alig látszik észrevenni. Természetesen megint megfélekedett a születésnapról, de kiutalja az asszonykának a „szokásos” pénzajándékot és aztán utjára megy. Most fölkel a szép asszony (Darvas Lili kisasszony mint Lola az ő csaknem földig érő dus szőke hajával ebben a jelenetben önmagában is szenzáció volt) és elkezd toalettot csinálni. A most belépő barátnőnek ugylátszik, több az életbölcseje, mint a romantikus Lolának és állást foglal a képviselő ellen, aki nőgyűlölő hírében áll és akinek szerelem és női becsület dolgában igen szigorú a felfogása. Lola azonban nem enged, elég sokáig várt az első szerelemre. Amikor aztán a két hölgy, ép-

indulóban van, dacára annak a jól bedresszrozott szobaleány utját akarja állani, hirtelen megjelenik egy izgatott ur, aki könyörög Lolának, hogy ne taszítsa el. Az illető ugyanis, olvasatlan milliók birtokosa, egy évig a szép asszony — kedvese volt, de nem az „első szerelem.” Lola azonban most kurtán-furcsán ajtot mutat neki.

A második felvonásban a hölgyeket a képviselőház karzatán látjuk. A teremben folyik az ülés. Vidéki divathölgyek és asszonyok, „grófnők”, kisgazdák és néhány tipikus képviselőalak, valamint újságírók gondoskodnak változatoságról és derűről. Mi a teremben megtámadják a fiatal képviselő mandátumát, azalatt Lolának tilzes szerelmi vallomást tesz és azt kívánja, hogy hagyja el rögtön férjének a házat, váljék el és legyen a felesége. Most le kell sietnie a terembe, hogy felelhessen ellenfelei támadásaira. Alig tűnt el, megjelenik az első számú szerető és még egyszer kegyelemért könyörög. Mivel azonban Lola elutasítja, azzal a fenyegetéssel távo-

zik, hogy csak a hulláján keresztül vezet az út egy új szerelemhez.

A harmadik felvonásban Lola ép kész, hogy elhagyja férje házat, amikor a barátnője azzal a hírrel jön, hogy az eltaszított szerető öngyilkossági kísérletet követett el és hogy szanatóriumba vitték. Lolát ez a kétségbeesett tett egy csöppet sem indítja meg. A dolgot csak akkor tartja aggasztónak, mikor megtudja, hogy egy reporter egy hozzá intézett levelet talált az öngyilkos jeleit őjjeli szekrényén, amelyet az az esti kiadásban olvasóinak pikáns olvasmányul akar feltálalni. A barátnő azt tanácsolja Lolának, kérje férje segítségét, akinek vajmi könnyű a bajt elhárítani. De — most jön a meglepetés — a férj ajtot mutat az asszonynak és fölszólítja, hogy esti 9 óráig hagyja el a házat. Ebben a pillanatban érkezik Loláért a képviselő, akinek sejtelve sincs a történetekről. A férj magukra hagyja a szerelmeseket azzal az ismételt figyelmeztetéssel, hogy az asszony minél gyorsabban távozzék a házból. Ezt a tanácsot

ban a mai felemelt lakás- és üzlet-bérek fogják az adóalap kiszámításánál irányadóul venni, akkor az adóalap ezzel önmagától meg-többesződött és akkor a 100 százalékos hadiadó pótlékot, mint tarthatatlant, el kell ejteni. Különben a III-ad oszt. kereseti adó, a mely az erdélyi adórendszerben a legsúlyosabb adónem, a hadiadó-pótlék fenntartása révén 20 százalékkal sujtaná az illető iparosnak, kereskedőnek, vagy szabad foglalkozást üzőnek a keresetét, ami már existenciájában támadná még az adózót.

A másik súlyos adónem a városi pótdadó, amelyet, mint hírlik, 300 százalékosan fognak kivetni. Ez szinte lehetetlennek látszik, ha meggondoljuk, hogy a városi pótdadó alapja az egyenes állami adók összege — persze pótlékok nélkül, — ez pedig az új béremelések révén a házbéradónál átlagban az eddigi adómennyiségnek 3—5-szörösére, a III-ad oszt. kereseti adónál pedig átlagban az eddigi adóösszegnek a 4—6-szorosára emelkedik. Ilyen magas adóalap mellett tehát egyrészt a városnak nincs szüksége a 300 százalékos pótdadókulcs alkalmazására, másrésztől lehetetlen volna azt fenntartani anélkül, hogy az iparosok, kereskedők szabadfogalmozásuk és háztulajdonosok existenciáját ne veszélyeztesse. A 300 százalékos városi pótdadó fenntartása a háztulajdonosoktól is elvinné a felémelt házbérek 42 százalékát, úgy, hogy azok a megtörtént béremelésel ugyyszólván semmit sem értek

el akkor, ha a városi pótdadó kulcsát le nem szállítják.

Miután a törvényhozás nem ül együtt, az iparosok, kereskedők szabadfogalmozásuk és háztulajdonosok elismert érdekképviselőire hárul a feladat, hogy ezekre az anomáliákra rámutassanak s

az illetékes forumok előtt a III. osztályú kereseti adó után kivetett 100 százalékos hadiadó pótléknak a teljes elejtését illetve a városi pótdadónak igen lényeges leszállítását kérjék.

Dr. Székely Aladár.

Károlyi Mihály bűnlajstroma.

(Kémkedés, katonatanácsok szervezése, felségsértés, hűtlenség, zendülés.)

BUDAPEST. A kincstári jogügyi igazgatóság a hazaárulók vagyoni jogi felelősségéről szóló törvény alapján keresetet nyújtott be a budapesti polgári törvényszékhez, kérte, hogy Károlyi Mihály szabad hitbizományi s egyéb vagyonát az államkincstár javára kebelezze be. E hatalmas vagyoni jogi pörben, melynél nagyobb magyar bíróság elé még nem került, most kezdte meg az érdemleges tárgyalást a budapesti polgári törvényszék.

A tárgyaláson Marinovich Imre dr. helyettes államtitkár adta elő a kincstár keresetét, miközben felsorolja részletesen Károlyi Mihály gróf bűneit és az ellene emelt vádakát. Ezek szerint általános munkássztrájkot idézett elő olyan célból, hogy idebenn a törvényrendelet felborítván, a kormányt abba a helyzetbe juttassa, hogy minden áron békét kössön. Adatok vannak arra, hogy kémkedett hazája ellen, propagandát üzött a magyar nemzeti eszme ellen, a Galilei-Kört anyagi lag támogatta, azt a Galilei-Kört, melynek célja volt a katonai szolgálat ellen izgatni s a fegyelmazett hadsereget széttzilleszteni. Bizonyított merült fel arra vonatkozóan is, hogy külföldi összeköttetéseit arra használta fel, hogy

a magyar államnak, mint jogi testületnek további létét megakadályozza. Annak idején egy társaságban bebizonyíthatóan kijelentette, hogy Magyarország nem sokára köztársaság lesz és annak ő lesz az elnöke. Ő volt az, aki katonatanácsot szervezett, hogy a tisztikart és a legénységet rábirja arra, hogy az esetleges forradalom kitörésekor az engedelmisséget megtagadják és a tüzelésre szóló parancsot ne teljesítsék. Bár Károlyi Mihály szökése miatt nem lehet ellene az eljárást lefolytatni, mégis a vádhatóság részéről a következő büncselekmények miatt indult meg ellene az eljárás és pedig: felségsértés, hűtlenség, lázadás a katonai hatóságnál az állami haderő ellen elkövetett büntett felségárulás és zendülés. Károlyi Mihály gróf kémkedése a lehető legsúlyosabb kézműködés alá esik, hiszen ő idézte elő a törvényes rend megbomlását, a magyar szent korona iránti hűség megingatását s a hadsereg felbomlását. Ő felelős azért, hogy illetéktelen ténvezők Magyarország állami rendjét megváltoztatva, köztársasággá kiáltották ki és hogy ő lett annak első elnöke, holott arra semmiféle tehetősége nem volt.

Az ő tevékenységének kü-

szönhető a megszállás és azok a nehéz idők, amelyek ennek következtében súlyos megpróbáltatásokkal zúdítottak Magyarországra. Az ő működése következtében osztott fel a törvényes országgyűlés és a főrendiház. A fegyelem, rend törvény, jog, igazság uralma felbomlott, előkészítve a talajt a kommunizmusnak. Súlyos bűne Károlyinak az is, hogy beiekényszerítette az országot az megszegő gyűlölet és megsemmisítő békekötésbe. Mindezek a tények köztudomásúak, úgy, hogy felesleges is bizonyítani. Gróf Károlyi Mihály a külföldre szökött és onnan lövöldözi mérgezett nyilait Magyarország ellen. Természetesen most is fenntartja a kapcsolatot a kommunizmus képviselőivel és jellemző viselkedésére, hogy már két állam vonta meg tőle a menedékjogot és ma Jugoszláviában kénytelen meghúzódni.

Amig a férj katona volt.

Ma ismét három valókereset foglalkoztatta a törvényszéket. Kétőben a férj kéri a válást hűlen asszonya ellen, egyben a feleség megunva férje durvaságait és kicsapongását. Az egyik férj bevonult katonának, a felesége ez alatt itthon más emberrel szűrte össze a levet. Idegen gölya hozott fiókat a családi fészekbe és mivel az apróság ellátása az asszonynak felettébb szívének fektűt legyen, a katonáskodó férj holmijait eladásával gondolt javítani az ujszülött helyzetén. A bíróság ma aztán hat hónapra elkülönítette őket egytől és asztaltól. Egy másik férj került sorra ezután. Őt évig volt fronton és fogságban orosz földön és hogy a paritás teljes legyen, neje ezalatt itthon ugyancsak egy orosz fogollyal lépett hirtelen házasságra. Mikor a férj hazaérkezett, vonakodott elismerni a nő szándékának nemzeti alapokra fektetett önzetlen voltát és válni akart. A bíróság ellenben bizonyítani akar, mielőtt szétszakítja őket örökre. A harmadik esetben a férjúrám volt durva és szemtelen, azonkívül a hitvesi hűség fogadalmával sem sokat törődött. Meggyötört asszonya a bíróságtól kér segítséget a házasság felbontásához. Itt is bizonyítani fogja!

Sport.

— **MTK—AMTE II.** barátságos mérkőzés 14-én vasárnap délelőtt 11 órakor az AAC sporttelepen. Előmérkőzés d. e. 9 órakor.

— **AMTE—ATE bajnoki mérkőzés** lesz vasárnap délután az óvártéri pályán. Az idény legizgalmasabb küzdelme előtt 3 órakor ATE házi atletikai verseny.

— **TAC—AAC barátságos mérkőzés** vasárnap délután fél 5 órakor az AAC pályán.

— **Vívóakadémia Aradon.** Pellegrini Virgü, a népszerű aradi vívómester kedves meglepetést szerez Arad sportkedvelő közönségének holnap vasárnap délután. A kiváló mester bátyjával, Pellegrini József timisoarai vívómesterrel vasárnap délután 5 órakor a Str. Romanului (Zrinyi-utca) 2. szám alatt levő termében vívóakadémiát rendez, amelyen összes tanítványai bemutatják tudásukat. Az érdekes sportesemény iránt nagy az érdeklődés.

ban csak a képviselő követi, aki a szép Lolát faképnél hagyja. Lola meg akar válni az élettől. Revolverrel maga mellett bucsu levelet ír. Mikor azonban végezni akar magával, megzavarja — a divatúrúsnő, aki új kalapot hoz. Azután visszatér a barátnő, aki azt tanácsolja, hogy éljen tovább és boszszolja meg magát a férfiakon. Az első számú szeretőn azzal, hogy — felesége lesz; a másodikon azzal, hogy mint ünnepezt divatkirálynővel fog vele megint a társaságban találkozni. Lola követi ezt a tanácsot, elhajtja a sebesülthöz a szanatoriumba az imént hozott új kalappal a fején. Ez a darab vége. A nagyvilági szép nő nem képes maga iránt sok rokonszenvet kelteni. A nyelv, amelyen ez a „világ“ beszél, néha meglepő merészségű és sok minden éles és finom megfigyelés eredménye a darabban. Az előadás nagyon jó volt. Különösen a második felvonás után hangzott el sok lelkes taps.

A Vigszínházban Szép Ernő groteszkjét a „Völegény“-t mutatták be. Az eddig lírikus Szép Ernő legújabb művével új utat lépett, amelyen sajnos eltévedt. A darabban a budapesti középpolgári osztály karrikaturáját rajzolja. A

karrikatura rendkívül mulatságosan indul, de azután oly durvává és visszataszítóvá lesz, hogy a nézőket lehangelja. Egy lezuillott és a vidékről elbocsátott hivatalnok családjába egy házasságközvetítő bevezet egy eladósodott fogtechnikust, mint a vénülni kezdő leány kérőjét. A kérő nem csinál az apa előtt — kinek nincs 10 koronája a zsebében — titkot abból, hogy csak készpénzhozománnyal nősiül. Az apa megígéri, hogy másnapra bizonyítékot szolgáltat, hogy a hozomány rendelkezésére áll. Ezt a beszélgetést kihallgatja az ajtó mögött az egész család, maga a menyasszony is. Mikor a leány látja, hogy újból füstbe megy az a reménye, hogy férjhez mehesen, kétségbeesik. A második felvonásban megjelenik az apa a kérő fogászati műtermében és itt megpróbálja, hogy a völegényjelöltet mindenféle kalandos tervvel megfogja, de ez kimondott hozományvadász és nem megy lépre. Később megjelenik maga a leány, aki mindenféle fogással bátorítja a fiatal embert, ez azonban minden gyöngédségi kirohanással szemben brutálisan hideg marad. Kereken megmondja, hogy van elég asszonya, azokkal szeretkezhetik, neki asszony kell sok pénzzel, hogy ki-

fizethesse az adósságait. A leány mind tolaodóbbá válik, mire a férfi kézzel foghatóan védekezik. A felsült leány felháborodva botránnyal fenyegetődik, mire Fox dr., hogy lecsillapítsa, azt az ajánlatot teszi neki, hogy — megtisztítja neki a fogait. Az operációs-székben közelednek a fiatalok egymáshoz és a felvonás vége olyan jelenet, mely Schnitzler Reigenjében többszörösen ismétlődik. A harmadik felvonásban a dráma burleszkké válik, amennyiben a most már nagyon is kitanult leány a budapesti éjjeli élet népszerű kottájává fejlődik. Mint ilyen beleférközik egy éjjeli etablissement igazgatójának kegyeibe, aki bele nyul a tárcájába és annyi hozományt ad neki, hogy a fogtechnikus végre is az anyakönyvvezetőhöz megy vele.

Szép Ernő szükségesnek látta, hogy kikérje a publikum elnézését az ő budapesti életképének furcsaságaiért, amennyiben egy prólógban előkészíti a közönséget arra, hogy az ő darabja nem erkölcskép, hanem a költői fantázia tréfás játéka. A Vigszínház maga nehéz föladat előtt állott. Hegedüs Gyula, Csontos Gyula és Varsányi Irén kiváló alkottak.

Fischer gimnáziumi igazgató nyílt levele Crisan liceumi igazgatóhoz.

(A katolikus gimnázium tanulói nem tesznek magánvizsgát.)

Az aradi katolikus főgimnázium igazgatósága ma átiratot intézett a Moise Nicoara liceum igazgatóságához, hogy, miután a katolikus főgimnázium tanári kara úgy határozott, hogy a főgimnázium ügyében benyújtott fellebbezés eredményét bevárja, ezért arra kéri, hogy a május 15-én reggel 8 órára az ellenőröknek kinevezett tanárok egybetűzését mellőzzel szíveskedjék.

Ma délelőtt Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató egybehívta a főgimnázium tanulóit és felhívta őket arra, hogy, miután a Moise Nicoara liceumban kell magánvizsgát tenniük, vegyék át bizonyítványukat. A tanulók azonban nem vették át bizonyítványukat, mire az igazgató kijelentette a tanulóifjuság előtt, hogyha egymás előtt szégyenlik azt az elhatározásukat, hogy a bizonyítványukat át akarják venni, azt külön-külön is átvehetik bármikor más az igazgatósági irodában.

A nyílt levél.

Fischer Aladár a katolikus főgimnázium igazgatója ebben az ügyben ma délután a következő nyílt levelet intézte Crisan Ascanuhoz, a Moise Nicoara liceum igazgatójához:

Igen tisztelt igazgató Ur! Rövid értesítésemet szükségesnek tartom — mint ember — részben megvilágítani, részben kiegészíteni. Meg vagyok győződve arról, hogy igazgató Ur, — mint ember, nem mint állami hivatalnok — meg fog érteni. A rendelet, mely a római katolikus főgimnáziumi nyílváncs jellegű vizsgák küszöbén megszünteti, intézkedését erőltet indokokkal támogatja. Nagy jelentőségű mutatkozik abban, hogy az állam a helyiség hiányára való hivatkozással éppen abban a tanévben foszítja meg az intézetet a nyilvános jellegtől, melynek tartamára ő maga bocsájtotta a rendelkezésére helyiséget. A szertárak hiányára való hivatkozás legfőbb annak a következtetésnek lehet a konklúziója, hogy miután a Bibits alapi főgimnázium szertárait az állam vette birtokba, tehát a római katolikus főgimnáziumnak nem lehetnek szertárai. A következtetésnek azonban az a hibája, hogy figyelmen kívül hagyja annak a lehetőségét, hogy a közbeeső idő alatt a római katolikus főgimnázium szerezhette szertárait. Amint hogy szerzett is, úgy, hogy a fizikai ex-

perimentáláson kívül olvastatás, szemléltetés és kísérletek talán még a múlt idők is felülmuló intenzitással folynak. E szertárait eddig semmiféle hivatalos kiküldött nem vizsgálta felül, de ebből nem következik az, hogy, nincsenek. A harmadik indok az, hogy, a hitközségnek nincs a személyi és a dologi kiadások fedezésére elegendő vagyona. A hitközség rendelkezik évi 600.000 lei hitközségi adóval, melyhez még a tandíjak járnak, melyek együtt a kiadások fedezését, ha nem is fényesen, de túrhatólag garantálják. A negyedik indoka az, hogy a tanároknak nincs megfelelő kvalifikációja. E tekintetben hivatkozom arra, amit igazgató Ur mondott, hogy az állam a maga tanáraitól ujabban ismételtan bekövetelte az összes okmányokat. Ez mindenestre az állami tanárok kvalifikációjának ellenőrzése céljából szükséges. Miért alkalmaztatik itt kétfős mérték? Vagy az állami iskolákat is magániskoláknak kellett volna deklarálni, vagy a mi okmányainkat is kontroll végett bekérteni s a nem megfelelő kvalifikációjú tanárokat vonatkozólag így hozni egyöntetű döntést. A tanári kvalifikáció hiánya miatt a rendelet kétségbevonja azt, hogy, intézetünk a kellő mértékű megüthesse. Folyó tanévben, mely a két hónapi kényszerzünet miatt természetesen mutat fel bizonyos mérvűlyedést a tavalyi esztendőhöz képest, intézetünk mértékét hivatalos kiküldött még nem állapította meg. A tavalyi év utolsó hivatalos ellenőrzése pedig az érettségi vizsgálaton történt, melyet az állami ellenőrző közeg mértéknek ismert el.

A tanárok vesszőfutása.

Az idei két nyolcadik osztálynak, melynek vizsgálata folyó hó 15-én volna esedékes a Moise Nicoara liceumban, a következő előadó tanárai voltak: hittan *Elsner József* okleveles hittanár, román nyelv *Turicu Caius* okleveles állami főgimnáziumi tanár, magyar nyelv *Szoják Rezső* okleveles középiskolai tanár, német nyelv *dr. Berthe Nándor* okleveles középiskolai tanár, latin nyelv *dr. Bereczky Imre* okleveles középiskolai tanár és *Kara Győző* okleveles középiskolai tanár, görög nyelv *Fischer Aladár* okleveles középiskolai tanár, görögpótló irodalom *Szoják Rezső* és *dr. Krenner Miklós* okleveles középiskolai tanárok, görögpótló rajz *Sima Dezső* okleveles középiskolai rajztanár, történelem *dr. Krenner Miklós* okleveles középiskolai tanár, természettan *Neidenbach Emil* okleveles középiskolai tanár, mennyiségtan *Neidenbach Emil*, filozófia *Szoják Rezső* és *dr. Berthe Nándor* okleveles középiskolai tanárok.

Ezek a tanárok nagy megkönynyebbüléssel vették tudomásul, hogy a hitközség a rendeletet megfellebbezi. Ha a hitközség megkövetelte volna tőlünk, hogy a rendelet intézkedéseit fogantatosítsák, azt magukra nézve a legnagyobb csapásnak minősítették volna. Gondolja magát igazgató Ur a mi helyzetünkbe! Régi tanárok vagyunk, mindenkor becsülettel s tehetségeinkhez mérten szolgáltuk a tanügyet.

A rendelet oryasmít kíván tőlünk, ami ellen mindegyikünk öröszete állást foglal. Vesszőfutást akar rendeztetni velünk anélkül, hogy részolgaítottunk volna. Nem tudom, hogy rábírtuk volna-e magunkat szánni még akkor is, ha a hitközség is megkövetelte volna azt tőlünk.

A diákok nem vizsgáznak.

En a magam részéről a rendeletet folyó hó 10-én reggel 7 órakor a fiúknak, délelőtt a leányoknak kihirdettem (akkor voltak a

Még egy utolsó kísérlet. A jövő héten véget ér a genuai konferencia.

PÁRIS. Francia lapok azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy az orosz válasz elfogadhatatlan és nem más, mint kommunista védőbeszéd, amely proklamálja az antagonizmust a bolsevizmus és a civilizáció alapelvei között. A francia sajtó meg van győződve, hogy minden további vita hiábavaó. (Rador.)

GENUA. Lloyd George, Barthou és Schanzer ma bizalmasan értekeztek az orosz jegyzékről. Az értekezleten megállapodtak abban, hogy a tárgyalások folytatását kívánják azzal a feltétellel, hogy a szovjetdelegáció legyen hajlandó ideiglenes szerződés gyors megkötésére, míg a részleteket a szakértők később tisztázzák. A semleges államok képviselői egyetértének abban, hogy még egy utolsó kísérletet kell tenni az Oroszországgal való meg egyezés kérdésében.

GENUA. Barthou a francia delegáció vezetője az albizottságban valószínűleg csak annak a javaslatnak a megtételére fog szorít

Politikai botrány

Berlinben.

Egy okmányhamisítás hulláma.

BERLIN. Auspachi okmányhamisítási ügye monstruózus politikai botrányra fejlődik. Kiderült, hogy a hamisítványok között van az állítólagos francia-lengyel egyezmény, amelyet az ismert Lusztig kapitány Auspachtól vásárolt és Prágába vitt. A hadügyminiszter egy újságíró előtt kijelentette, hogy a hamisítványok nagy hatással voltak a külpolitikára. A szövetségi katonai ellenőrző bizottság a hamisítványok alapján azt jelentette a leg-

következő vizsgálatra boldézve.) A legkomolyabban figyelmeztetem őket arra, hogy a vizaga terminusa május 15; azt, hogy a tanárok nem fognak velük átmenni vizsgáztatni, nem mondtam, mert hisz akkor még ezt nem is tudtam. Öszintén mondom, igazgató Ur sem tudta volna jobban rábeszélni őket, mint én. Ma újra összehívtam őket és felszólítottam, hogy az okmányikat vegyék át, bár már tudtam, hogy nem igen lesz közöttük jelentkező.

Valószínűnek tartom, hogy a tanulók magatartását némi keserűség is szabályozza, ami annál elkedyetlenőbb rám nézve, mert látom, hogy az állami szempontból kívánatos nevelés terén elért sikerünket ép az állam teszi immár ismételtan másodszer kérdésessé. Kérve igazgató Urat, hogy a fentieket emberileg gondolja át, vagyok teljes tisztelettel

Arad, 1922. május 13.

Fischer Aladár.
Igazgató.

Közi, hogy a konferenciát bizonytalan időre napolják el. Barthou-nak a szakértői bizottság összehívása ellen nincs kifogása, de azt követeli, hogy az csak a konferencia után álljon egybe és nem Genuában. Alkalmassim azt fogják indítványozni, hogy a konferenciát a jövő héten ünnepélyes teljes ülésel zárják be. Az olasz félhivatalos vélemény az, hogy az oroszok jegyzékével vegyes szakértői bizottságnak kell foglalkoznia. Ezekről a tárgyalásokról függ az orosz kérdésben való meg egyezés. Tegnap Lloyd George angol miniszterelnök, Schanzer olasz külügyminiszter és Barthou megbeszélést folytattak. Az értekezlet körében felünést kellett az az elhatározás, hogy még a politikai bizottság előtt szakértői bizottság fogja letárgyalni a jegyzéket. Az olaszok kijelentették, hogy hajlandók hozzájárulni az oroszok által javasolt szakértői bizottság felállításához, mert feltétlenül meg egyezésre akarnak jutni Oroszországgal.

felsőbb tanácsnak, hogy a németek a diákszervezeteket és rendőrséget katonai célokra képezik ki, titkos fegyverraktárak vannak, vasúti politikájukat stratégiai szempontból irányítják. A felelős francia államférfiak olyan kijelentéseket hangoztattak, amelyekről tudniok kellett volna hogy, valótlanak.

— A németek mégis fizetnek. Berlin. Németország pénzügyminisztere párisi utazását a genuai események miatt elhalasztotta. A németek a május 15-én esedékes 50 millió márka összeget ki fogják szetni. (Rador.)

Irodalom és művészet.

* **Heti műsor.** Vasárnap d. u.: Délibáb herceg. László Andor fellépésével. Este: Bálvány, C) bérlet, bemutató előadás, Fenyvessi Emil fellépésével. Hétfő: Bálvány, A) bérlet, Fenyvessi Emil fellépésével. Kedd: Timár Liza, C) bérlet, Fenyvessi Emil fellépésével. Szerda: Bálvány, B) bérlet, Fenyvessi Emil fellépésével. Csütörtök: Hollandi menyecske, operett-bemutató, utolsó A) bérlet. Péntek: Hollandi menyecske, B) bérlet. Szombat: Hollandi menyecske, utolsó C) bérlet. Vasárnap d. u.: Nani. Este: Hollandi menyecske, utolsó B) bérlet.

* **Fenyvessi Emil vendégszereplése.** Sorozatos vendégjátékát Fenyvessi Emil, a budapesti Vígyszínház nagyszerű művésze tegnap este kezdte meg a Trilby Svengálival. A szerep, melyből Fenyvessi csinált ezelőtt 18 évvel kabinetlakitást a Vígyszínház deszkáin, az ő felfogásában vált iskolapéldájává mind azoknak, akik a legszínesebb színpadember megjátszásában követővé váltak. A szerep és első aktorának neve együvé tartozó fogalomná ércesedett ki már azóta a több százszori falrengető sikerek nyomában de dacára ennek új marad mindig felfogásában, beszédében és karakterének megrealizálásában. Új marad mindig, frappáns és háborzongató, folyótt levegője bombaszikus hatással túlfutott idegekre alapozottsága s idejét múlt drámatechnikája dacára is, egy kitűnő színpadművész magas intelligenciájú művészember alakítóképessége következtében, akét az aradi közönség szüntelen akaró elismerésével ünnepezt az este. A címszerepet Bauerné Tompos Ella kreálta teljes odaadással, nagy tehetséggel, szép beszéddel és az idegbevető nő szüntelen változó jellemfázisának mindig átérzeni tudó alaposággal. Kár, az hogy amikor Aradon egy igazán tehetséges kiforrott tudású drámai művésznő is van, ha ezt több alkalommal nem léptetik a közönség elé. (bgy.)

* **A színházi iroda hírei.** Lázás szorgalommal készül a színház drámai szemlélyezete a Bálvány vasárnap esti bemutatójára, melynek egyik főszerepét a színház nagyhírű vendége, Fenyvessi Emil játssza. Földes Imre drámája a Vígyszínház állandó műsordarabja. A Bálványt az igazgatóság hétfőre és szerdára is kitűzte, hogy hétfőn az A) bérlet, szerdán a B) bérletnek is alkalmuk legyen Fenyvessi Emil fellépését végigévezni. — Keddén C) bérletben Bródy Sándor színműve. Timár Liza van műsoron Fenyvessi Emil az apát játssza a kitűnő darabban. — Hollandi menyecske, Kálmán Imre operettje csütörtök este kerül az aradi színpadon bemutatásra. A Hollandi menyecske bejárta a világ összes színpadait és mindenütt hírt és dicsőséget szerzett a szerzőnek. — Az erdélyi zsidó színházi társulat minden este fél 9 órakor kezd előadásait. Vasárnap este egy kiváló életképet adnak elő. A darab címe „Egy asszony élete” és részt vesz benne az egész társulat. Az előadások a nyári színpadon tartatnak meg. Jegyek válthatók a téli színház pénztáránál, valamint előadás előtt a nyári színpad pénztáránál.

* **Aradi festőművésznek képiállítása.** Stamatijad Leticia asszony, az aradi román liceum egyik tanárának költői lelki felesége már régóta foglalkozik piketúrával. Amint meglát, azt átszővi poézissal és hangulatos tájakat, szép virágokat varázsol ecsetjével a vászonra. Termésének javából kiállítás rendezett a Kulturpalota kistermében, ahol 54 vásznot állított ki. A kiállításnak már eddig is szépszámu látogatója akad: s a fiatal és művésznek alkotó-

(Megérkezett az igazságügyminiszter rendelete.)

Florescu igazságügyminiszter múlt hetekben kelt rendeletének megfelelően ma már az aradi törvényszéken is kizárólag román nyelven folyt a tárgyalások. A jövőben a magyar nyelv használata hivatalosan nem lehetséges sem beadványokban, sem pedig az ügyvédek előterjesztése alkalmával. Ezzel az igazságügyminisztérium egy régebbi óhajta teljesül, t. i., hogy a törvénykezés nyelve kizárólag az államnyelv legyen.

Az igazságügyminiszter leg-

saiból már több vevőre is akadt. A hangulatos levegős tájképek közül a legértékesebb az „Őszelő” című, amelynek rajza, színezése, perspektívája és egész összehatása művész-kezékre vall. A festményt a város megvásárolta a városi képtár számára. A „Pipacos rét”, „Falusi ház”, a „Dumbrăvićai templom”, „Tavaszi a falun” című festmények hangulatosak és tehetséget elárulók. Igen sikerült alkotások a téli tájképek és a csendéletek. Annyi megállapítható, hogy Stamatijad asszony tehetséges kezelője az ecsetnek. Idővel, ha látóköre bővül és rajzkészsége fejlődik, értékesebb alkotásokat is fog hozni. Feltűnést kelt a városligetben Antonescu V. Zenó IV. gimnáziumi tanuló néhány festménye. A fiatal diák sok talentumot árul el és idővel, kellő oktatás után nevet fog magának szerezni. (—)

* **Siessen és váltsa meg jegyét,** valamint a családját is a városi színházban május 21-én tartandó matinéra, a melyen a városi színház elsőrendű művészkara ugyiszólván kivétel nélkül fellép kiválóan magas nivójú művész és irodalmi program keretében. Fel kell hívni a közönség figyelmét, hogy remcsak kellemes szórakozást nyújt a matiné, hanem mindenki erkölcsi kötelességének tesz eleget, ha elmegy, mert a munka halottainak emlékére szentelt meg jelenlétével a matiné, amelynek első számában Szendrey Mihály mond bevezető beszédet és a második kép pedig egy hatalmas előképben amelyet a filharmonikusokkal kiegészített zenekar a Beethoven gyászindulójával kísér, a bányászorsot szimbolizálja. A jegyek a matinéra a városi színház pénztáránál már elővételben erősen fogynak és így mindenki jól teszi, ha előre gondoskodik jegyeiről.

* **Nagy Géza** fényképész műtermében naponta személyesen eszközöl foltvételeket. Műterem: Bul. Reg. Maria 22. (Andrássytér) megyeházzal szemben. Kapualjában állandó képiállítás.

* **Orgonahangverseny.** A hangszerek királynéjának, az orgonának európai híru mestere, Schmidt hauer Lajos csütörtökön este tartja hangversenyét a minoriták templomában. Amennyi erő, tinomság, zengzetesség, örvendetes és panaszos hang csak lehetséges a zeneben, az mind megszólal Schmidthauer boszorkányos regisztrálásában. Bach műveit szüdületes manuál és pedáltechnikával interpretálja. A pedálból soha nem hallott kadenciákat és trillákat tud kicsaini. Számozott jegyek Scherhagnál, ahol néhány kórusjegyet is kapható.

utóbbi inspekciós útján elégedetlen ségét fejezte ki, azzal szemben, hogy a tárgyalási nyelv a bíróságoknál mindenütt magyar. A miniszter részt vett egy ilyen tárgyaláson és jelenlétében román nyelven folyt a kihallgatás.

A miniszter rendeletet adott ki, a mely szerint ezután csak az állam hivatalos nyelvét alkalmazhatják a bíróságok. (Rador.)

MOZI. * **A mozgászházak vasárnapi műsora.** Az Apollo vasárnapi műsora utójjára vetíti a nagyszabású Nordisk-képet, amely valóban nagy sikert aratott két napon keresztül. A Tulsó partról című kép minden eddig felül-megrendezésével, Utójjára megy a sárnap az Apollóban. Ugyancsak utójjára vetíti vasárnap ez Uránia is jelenlegi műsorát a hatalmas arányú Harry Piel-film: amely Titokzatos club címen válogatott izgalmas jelenetével fokozza az érdeklődést.

* **Cabiria bemutatója az Urániában.** Hatalmas klasszikus képet mutat be hétfőn az Uránia Cabiria címen. A képcsaládos meglátással realizál vissza elmúlt évezredek homályából egy nekünk idegen, de kiváló képen érdekes világot. A képet korszerűségében nemcsak a tudomány biztosságával, hanem művészi invencióval is rendezték meg. A főszerepek pedig a legkiválóbb művészeknek szolgáltak alkalmat fenomenális művészetük gyakorlására. A kép első része csak két alkalomra van leköpve és így csak hétfőn és kedden vetíti az Uránia.

* **Kalózdrama az Apollóban.** Hétfői új műsora egy ötfele vonásos kalózdramaszerep: Lázadás az Alden-Bessén. A képer hétfőn és kedden vetíti az Apolló.

* **Prométheusz az Apollóban.** Előzetes jelentésben tudatjuk a közönséggel, hogy a modern filmgyártás legújabb csodálatos arányú alkotását, „Prométheuszi” sikerült az Apolló igazgatóságának leköpní. Az első részt szerdán kezdi vetíteni.

Csökkentik az orvosok számát.

(Takarékosság az egészség rovására.)

A cluji (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelet érkezett a megyei orvosi hivatalhoz, hogy Aradmegyében 5 orvosi körzetet meg kell szüntetni. Ezek a körzetek: a nagyzerindi, nagylaki, gyulavarsándi, galsai és a csucsi. Az összes segédorvosi állásokat is megszüntetik ezzel egyidejűleg. A rendeletnek azonban az a feltétele, hogy a rendeletben foglaltakat oly módon kell végrehajtani, hogy a megye közegészségügye hátrányt ne szenvedjen. Azoknak az orvosi állásoknak a javadalmazása, melyeket most érkezett rendelettel megszüntetnek, már nem szerepelhet az 1922—23. évi költségvetésben. A nagyzerindi orvosi állás megszüntetése az ottani gyógyszerészert tulajdonosát, egy 5 gyermekes özvegyet is súlyosan érintené, mert a patikát ennek következtében be kellene zárni. A most érkezett rendelettel a helyettesítő orvosok havidíját 500 leiről 400-

ra szállítják le, az uti átalány a régi havi 400 lei marad, ma, amikor egy fuvar az egyik faluból a másikba 100 lei. A főorvos a most érkezett rendeletről még a jövő héten jelentést fog tenni a megyei közegészségügyi bizottságnak.

Krisztus helytartója

és az Antikrisztus országa.

(Mereskovszkij levele a pápához.)

PARIS. Azokkal a szívélyes és békületey hajlandóságokkal kapcsolatban, melyek a genuai konferencián egyes olasz főpapoknál a szovjet-kiküldöttek irányában megnyilatkoznak, most Dimitrij Mereskovszkij, a világhírű orosz író, a szovjet legelkeseredettebb ellenfele, könyörgő levelet intézett a pápához, melyben a következőket írja:

— Itália szent földjén, a Nyugati Egyház papjai, kezüket, mely a Szent Ostyát érintette, kézfozásra nyujtik a gyilkosok véres keze felé, Vajjon tudják-e, mit tesznek? Vajjon tudják-e, hogy ugyanekkor Oroszországban meg szentségtelenítik és kifosztják a templomokat, sortüzeket adnak azokra a védtelenekre, kik összegyűltek, hogy templomaikat és pástoraikat megvédelmezzék és hogy a szent edényeket beolvastják és külföldre szállítják propaganda célokra? Vajjon tudják-e ezek a papok, hogy jóindulatu szavaik minden törvény erőszakos fojtogatóhoz szólnak, akik ha egyszer hozzáférhetnek, az idegen templomokat éppugy meg szentségtelenítik, mint a sajátjait?

Miután Mereskovszkij hitvallást tesz a nyugati és keleti egyházak egyesítésének szükségesége mellett és az Általános Egyház megalapításának gondolata mellett, — így folytatja:

— Hogy ne csak a keleti Egyház, hanem az egész orosz nép eltávolodjék a nyugati Egyháztól, hogy az egyházak egyesülése gyűlöletes gondolat legyen, arra ez a legjobb eszköz: a Szentszék egyesülése Oroszország e legnagyobb ellenségeivel. Ha ez a lehetetlenség megtörténik, ha a Szentszék szövetsége evvel a „szovjet-hatalom”-nak nevezett nemzetközi bandával létrejön, akkor az egyházak egyesülésének nagy gondolata örökre megsemmisül. És nemcsak a mi lelkiismeretünk, Kele keresztényeié, hanem az egész keresztény emberiség lelkiismerete föl fog lázadni előbb vagy utóbb e gyászos szövetség ellen. Hisszük, hogy Isten nem engedi meg azt a gyalázatot, hogy Krisztus helytartója áldó kezeit terjessze ki az Antikrisztus országa felé.

— **Újjászervezett aradi egyesület.** Arad egyik legelőkeltebben működő egyesülete, melyet a háború és a forradalom megakasztott a továbbfejlődésében, az Erdélyi Kereskedők, Kereskedelmi Utazók és Ügyvők Segítő Egyesülete (azelőtt Alföld-Erdélyi Utazók Egyesülete) a közelmúltban ismét megkezdte működését. Az egyesület reorganizáló közgyűlését május 21-én délelőtt 10 órakor tartja a fii felsőkereskedelmi iskola dísztermében. Az egyesület tagjai ezúton hívja meg a közgyűlésre, melyen más érdeklődőket is szívesen lát a vezetőség.

HIREK.

— **A bolgrádi esküvő.** Bucuresti. Sándor szerb király és Mariora királyi hercegnő esküvőjén az udvar részéről résztvesznek a királyi család, az adjutánsok, Anghelescu tábornok, a királyi palota marsalja, Misu udvari miniszter és a kormány három tagja. (Rador.)

— **A minisztériumok átszervezése.** Bucuresti. A költségvetési albizottság az egyes minisztériumok költségvetéseinek összeállításán kívül javaslatot készít a minisztériumok átszervezésére is. A felesleges reszortokat átszervezik és a feleslegessé vált tisztviselőket más beosztásban helyezik el. (Rador.)

— **Lemondott a görög kormány.** Athén. Gumarisz a görög kamara mai ülésén bejelentette a kormány lemondását. A kamara üléseit az új kormány megalakulásáig elnapolták. (Rador.)

— **Wrangel-tisztek kémkedése.** Szófia. A lapok közleménye szerint a rendőrség házkutatást tartott a Continental-szállóban, ahol Wrangel-tisztek laknak. Bebizonyosodott, hogy a tisztek egy szervezetet alakítottak és Bulgária több városában kémkedtek az ország ellen. (Rador.)

— **Az orient-expressz.** Bécs. Junius elsejétől kezdődőleg a Calais—Páris—Bécs—Budapest—Bucuresti között közlekedő Orient-expressznek háromszor hetenként Budapestén közvetlen gyorsvonat csatlakozása lesz Belgrád—Szófia—Konstantinápoly—Athén felé.

— **Radek elveszi Rathenau nővérét.** Bécs. Párisi lapok jelentése szerint Radek orosz népbiztos feleségül veszi Rathenau német külügy miniszter nővérét. Radek nemrég felbontotta első házasságát.

— **Trieszt — szabad kikötő.** Róma. Az olasz király május 21-én Triesztbe érkezik. Ekkor fogják a király jelenlétében Triesztet szabad kikötővé kikiáltani.

— **Fonfós közmunkák Magyarországon.** Budapest. A minisztertanács tegnap nagyszabású közmunkák megindítását határozta el. Elsősorban föld- és vízmunkák és közútiak javítása kezdődnek különösen a Tisza-menti árvízcsapolási munkák gyors megindítása fontos.

— **Sfinnes és a Rimamurányi.** Bécsi lapok közlik a Stinnes-csoport nyilatkozatát, amely szerint azok a hírek, hogy a csoport a Rimamurányinál érdekeltiséget vállal, nem felelnek meg a valóságnak.

— **Höhullám Angliában.** London. Angliában, de különösen Londonban, tegnapelőtt a hőmérő rendkívül magasra szökött föl, amennyiben Londonban ármékban 81° Fahrnhreit mutatott.

— **Megnyílt a ferencéri vásárocsarnok.** Kapható naponként frissen vágott sertés-, marha-, bárány-, borjúhús, zsír, friss és füstölt szalonna, azonkívül tej és tejtermékek, tojás, fűszer áru és főzelék felék, liszt, friss kenyér és sütemény, köztisztviselők 10 százalékos árengedményben részesülnek.

Bratianu Vintila dicséri Erdélyt.

(Szükséges az egységesítés. — A tisztviselők tisztelete.)

BUCURESTI. A Viitorul intervjut közöl Bratianu Vintila pénz ügyminisztertől, akinek az a véleménye, hogy szükséges a gyors unifikáció, de csak a jól meggondolt elvek alapján. Az egységesítés nem jelenti azt, hogy Erdélybe is bevezetendők olyan regátbéli intézmények, amelyek már ott is rossznak bizonyultak. Hogy Erdélynek nagyon sok olyan intézménye van, amely jobb mint a regátban, azt a legutóbbi inspekciós körutján tapasztalhatta. Ha Erdélyben vannak elégedetlenségek az egységesítés miatt, ez azért van, mert az

előző kormányok sok hibát követtek el. Felsőregátbéli intézményeket, amelyek jobbák az erdélyiekéknél és viszont sok olyan is van, amely jobb Erdélyben. A kormány tanulmányozni fogja azokat a módokat és eszközöket, amelyek a pénzügyi adminisztráció terén lehetőséget nyújtanak arra, hogy az állami hivatalnokokat hamarabb fizethessék és hogy a nyugdíjasoknak ne kelljen nyugtaikat Bucurestbe küldeni, hanem hogy helyben kifizethessék az összegeket. (Rador.)

— **A spanyol király nem gyűjt Zitanak.** Bécs. Zita exkirálynénak és gyermekeinek Spanyolországba való átköltözése már elhatározott dolog. Ehhez már az antant is hozzájárult. Azt a hírt azonban határozottan cáfolják, hogy a spanyol király gyűjtést indítana az exkirály özvegye és árvái számára.

— **Hirdetmény.** Az aradi hadkiegészítő parancsnokság 71—1922. sz. átirata alapján felhívom mindama rokkantakat, akik még felülvizsgálaton nem voltak, jelenkezzenek 24 órán belül feltétlenül a katonaugyosztálynál. Akik nem jelentkeznek elveszítik nyugdíjosultságukat. Pocioian I. ker. előjáró.

— **Érdekes házaladások.** Özvegy dr. Czédly Károlyné a Strada Cloaca (Szent László-utca) és a Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) sarkán levő egy emeletes házat eladta a Gazdák Biztosító R. T.-nak 400.000 leiért.

— **Az aradi kereskedők nagygyűlése** ma, vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik a kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A tárgyszoron a vasút, posta, vámkezelés körüli nyomorúságok, az üzletbérek kérdése a főpontok. A Kereskedők Köre kéri tagjait, hogy panaszaik ismertetése és a kellő orvoslás megállapítása végett megjelenni sziveskedjenek.

— **Halálozás.** Meschini Imre május 12-én hosszas betegség után 59 éves korában meghalt. Az elhunytban özv. Meschini Imréné férjét, Meschini Béla öccsét, Meschini Mariska, Géza Ilonka, Wanson Károlyné és Covacevicu Joanné édesanyjukat gyászolják.

— **Műgyegyemi hallgatók** Aradon. A timisoarai polytechnikai főiskola hallgatói körülbélül százan ma tanáraik vezetése mellett Aradra érkeztek. A délelőtti folyamán meglátogatták az Astragyarakat, délután pedig a város nevezetességeit tekintették meg. Az utcai publikum kíváncsi érdeklődéssel kísérte az elegáns uniformisú fiatalembereket, akik az esti vonattal utaztak vissza Timisoarára.

— **Ügyeletes gyógyszerárak** e héten: Kárpáti gyógyszerár Calea Radnei, Rozsnay gyógyszerár Piata Avram Jancu, dr. Földes gyógyszerár Strada Eminescu.

— **Halva született.** Tegnap számbunkban írtunk arról, hogy Harnuc Ilona muresului lány újszülött gyermeke holttányulvánítása alkalmával a halottkém gyanusnak találva a halál körülményeit, az aradi ügyészségtől a kis halva felboncolását kérte. Ezt tegnap dr.

Bradean Athanáz megyei főorvos, Gitta ügyész és dr. Ursu táblabíró, vizsgálóbíró-helyettes jelenlétében meg is történt. A vizsgálat eredményeként azonban bebizonyosodott, hogy a gyermek halva született és így bűncselekményről nem is lehet szó.

— **A szinügyi bizottság ellenőriz.** A szinügyi bizottság ma délelőtti ülésén Róna igazgató kérelmére engedélyezte a jiddisch-deutsch szinjárulat aradi vendéglátóit s a helyárok felemelését. A szinügyi bizottság kimondta, hogy ezenül ellenőrzést kíván gyakorolni az aradi szinjárulat tagjai felett, csakis elsőrendű színészek lehetnek a társulat tagjai. Ezért kérték a szinigazgatótól a városi színház tagjainak névsorát átvizsgálás végett.

— **Cégbejegyzés.** Ifj. Czeiler István, Kornis Ödön, Izsó és Ármán, Aradi Faipari Vállalat Czeiler, Kornis és társai cég alatt ennek bejegyzését kérték a törvényszéktől.

— **Az Amerikát járt ember** fragedtája. Hirt adott az Aradi Közlöny arról a titokzatos bűncselekményről a melynek Barbu György seleusi (szőlősi) gazda lett az áldozata. Barbu ez előt másfél évvel kivándorolt Amerikába. Néhány héttel ezelőtt visszaérkezett a szülőfalujába, ahol Brand Flore nevű apósánál szállt meg. Néhány napi otthonlét után azonban a fiatal vő ismét eltűnt. Rokonai, akik gyanusnak találták Barbu hirtelen távozását, jelentést tettek az esetről az aradi ügyészségnek, amely a rendőrség útján csakhamar kiderítette azt, hogy az Amerikát járt vő apósa tetje el láb alól. Brandot és feleségét azonnal elfogták és noha a rendőrség előtti kihallgatásuk alkalmával teljes mértékben beismerték a bűncselekmény elkövetését, ezt a mai napon a vizsgálóbíró előtt ismét visszavonták. Mindent tagadnak, azonban nem sok sikerrel, mert az előzetes letartóztatást nem kerülhették el.

— **Megszökött a vádlott.** Bambach György bünygyét ma akarta tárgyalni az aradi törvényszék büntető tanácsa. Időközben azonban kiderült, hogy a vádlott mitegy 3 hónappal ezelőtt megszökött a fozházból. Így tehát a tárgyalást kénytelen, kellejten el kellett halasztani.

— **A kártyázás vége.** Petruc János és Sas Péter somorkeszei lakosok korcs mabéli vig. kártyázás után együtt vágta neki az éjszakának Torcsea Péterrel. Sétaközben azonban a pénz ördöge elvehette az eszköket, mivel társukat hirtelen leteperették a földre és elszedték tőle 500 leit kitevő készpénzt. Tetükért ma állottak a bíróság előtt, mely Petrucot 3 évi, Sas 2 évi börtönnre ítélte, utóbbi védőjének kérelmére ideiglenesen szabadlátra helyezve.

— **Az „Aradi Háztulajdonosok Szövetsége”** 1922. május hó 14-én délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartja évi közgyűlését, melyre a szövetség tagjait és az aradi háztulajdonosokat tisztelettel meghívja.

— **Gyereknajság** jaj, de szép. Van benne vers, mese kép. Sok rejtvényvel van tele, Mackó ur is ir bele. Tizenhat az oldalszám, Ára három lei csupán. Negyedévre harminc lei, ezért még nem fáj a fej. Siessetek, gyerekek, próbaszámot kérjete, Timisoara városból, Mühle-utca egy alól.

— **Elitelt aranytoivajok.** Almasán Iliét és 3 társát, akik a brádi aranybányából több mint 1 és fél kg. aranyat elloptak letartóztatták és bekisérték az aradi fozházba. Elfogatásuknál a lopott aranyat megtalálták náluk.

— **Orvosi hír.** Pascutiu Sever dr. volt klinikai orvos, a III. kerület tiszti orvosa a női bajok, a bőr és nemu betegségek specialistája külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendeléseit ismét megkezdte. Rendel minden hétköznap délelőtt 9—11-ig és délután 3—5-ig. Hétfőn szerdán és pénteken délelőtt 9—11-ig rendelés kizárólag női betegek számára. Szegény betegek részére rendelés reggel 8-9 között. Lakás Piata Avram Jancu (Szabadság tér) 20. Bejárat Strada Metianu (Forray utcából.)

— **Kerthelyiség megnyitás.** A gyönyörűen átalakított „Pannonia” kerthelyiségének ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Almai Laci zenekarának közreműködése mellett. A megnyitástól kezdve minden vasárnap és ünnepnapon délelőtt a sörözés alatt Almai Laci zenekara hangversenyez Állandó „Corvin” barna és fehér sör csapolás.

— **Manicűröztesen** Fehér si Comp. manicür salonjában.

— **Hazajött a férj.** Valutás-csata a Városiban. A vak betörő-király. Borivók párbaja végkimerülésig. A bűnös cseléd áldozata. Mit látok a korzón? Van-e tulvilági élet? (Miss Maud). A lupeni árvákért. Márványszivű asszony. Szépségverseny, stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— **Himnionirok,** mindig friss. Szondygyógyszertárban. Strada Marasesti (Kossuth-utca.)

— **Az „Agricola” Biztosító Társaság** (Riumione Adriaticanak leányintézte) Aradon főügynökségi irodája van a Strada Moise Nicoara (Petőfi utca) Bing. féle bérházban. Elvállal biztosításokat élet, baleset, tűz, jég, betöréses lopás, szállítmány stb. ágazatokban.

— **Universal fordítási vállalat** létesült a Moise Nicoara (Petőfi u.) 1. alatt Savu Constantin és Piblinger Ede vezetésével.

— **Divaos valódi angol szövetekek** érkeztek Drescher József üzletében Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca.) Olcsó áruk.

— **Herkulesfürdő.** Dr. Pártos orvosi működését újból megkezdte. (Május-október.)

JÉGSZEKRÉNY ELSŐRENDŰ KIVITEL

gyári áron
darabonként is kapható

Kohn József

jégszekegyár Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 32. 11590

„Transylvánia“ cipőgyár r. t.

ARAD, Strada Kálvin-utca 56. Üzlet és irodákat: **Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.** ahol állandóan elsőrendű külföldi munkások által legjobb minőségű anyagból készített divatos és tartós férfiakcipőket, és gyermekcipőket, továbbá szandálakat kaphatók a legmegtartósságú árért. **Telefon-szám 897.** 12281

Viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Házát, birtokot!

stb. ingatlant, eladni, vagy venni szándékozók forduljanak bizalommal oly becsülőképességekhez, kinek közbejöttével sokkal gazdaságosabb eredmény érhet el.

Keresek megbízóim részére, magán és bérházakat. Előjegyzésbe veszek különféle ingatlant.

Tervezést új építést, átalakítást, javítást stb. ezen szakba vágó munkákat, a legjutányosabb árakban vállalom. 2239

Májer András

építészeti és ingatlanforgalmi irodája ARAD, Calea A. Saguna No. 70. (Varjassy L.-u)

Ajánlom:

jó minőségű
gőzmalmi lisztjeimet.

Zsákvételnél árkedvezmény, házhoz szállítás.

Allandóan raktáron:
korpa,
árpadara,
termények,
rozs-kenyeriliszt.

Zappe,

liszt és termény-kereskedés,
Str. Eminescu (Deák F.-u.) 33-34.

Borkövet

minden mennyiségben vesz
RUZSONYI LAJOS
borbizományi és ingatlan forgalmi ügynőksége **Siria (Világos).** 1556

Hengerrovátkolást és csiszolást, szállításra és törekrázó tengely fesszűrők bármily gép javítását mindenféle vasöntvényeket bármily gyártmányu motorfejeket, kisvasuti acélkerékek, sínzsegek, sínsvasarok készítését és szállítását, autogén forrasztást vállaljuk. Raktárunkon vannak: **Forrasztóvek 6, 12, 16 HP. benzínmotor, 7, 5, 10, 18, 20, 24 és 30 HP. nyersolaj motor, 16 HP szivógázmotor 24 HP. benzín eredetű magánjáró. 20 HP. nyers olaj magánjáró gépek cement téglafelrakó gép és más egyéb gépek.**

Aradi Vasipari Részvénytársaság
Vasöntöde és Gépgyár, ARAD.
Sürgőnycim: Vasipar, ARAD.

Málnaszörp

Kereslet — Kínálat:

Magánházak bérházak üzletek korcsmák, birtokok mező- és erdőgazdaságok teljes felszereléssel különböző nagyságban és helyen eladásra előjegyzésben

VANNAK

Eladni és venni szándékozók igényeiket haladéktalanul jelentsék be cégünknel. Hol díjmentesen vesszük nyilvántartásba

Pénzkölcsönt a legjutányosabb feltétel mellett a legrövidebb idő alatt eszközünk.

A S T R A

Általános áru- és termény ingatlant és pénzügyi ügyek. Incasso egyeztetés engedélyezés és hiteltudósító iroda

ARAD,
Bulevardul Reg. Ferdinand I. 19 I. Et. (József főherceg-ut) 19. I. em 1873

Prima 98-99%-os KÉK KÖ (rézgálic) érkezett

100 kilogrammos
ládákban legolcsóbb
árban kapható

„Banca Centrala“

fiókjánál, Bulevardul
Regele Ferdinand I.
(volt Boros Béni-tér) 3. 2207

SÜRGŐSEN ELADÓ INGATLANOK!

Str. Cercetasilor (Szent Pál-utca) 1. sz. teljesen adómentes sarokház 3 üzlettel.
— Str. Desseanu (Révay-utca) 3. sz. ház nagy felekkel. — Str. Corneliu Popesc (Edelspacher-utca) 11 sz. ház. — Str. Sft. George (Dezső-utca) 4a) sz. ház. — Sarokház fűszerüzlettel korcsmával 55 ezer Lei készpénzzel átvehető — Ház forgalmas útvonalon, fűszerüzlettel korcsmával, 30 év óta egy kézben. — Sarokház hentes üzlettel részlet fizetésre 5%-os kamattal törlesztendő. Érkezni lehet HAASZ ALBERT irodájában Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6. sz. Más ügynökök kizárva. 11761

Veszek BRILLIANS köveket, arany és ezüst árakat magas áron. 12017

KUN, ékszerész.

Csodás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Szappal, májfoltok, bőrráncok, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszüntet. Az arc rozsdás tude hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle

DORÉ-CRÉME

használat után. 10175

Hajfestő „Melogen“

eltüntet legjobbat gyártmányu fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fontos mezek kaphatók

Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Eladók:

mü- és gőzmalmok legjobb búzatermő vidékeken. Bővebbet HAASZ ALBERT irodája Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6. sz. 11760

Butorok nagyban és kicsinyben 100 háló, 50 ebédli elosztó kiállítására.

Szállításról gondoskodom.

Pártos Richárd
Budapest, VI. Andrásy-ut 52. (Bejárati Eötvös-utóából) 1463

FELTER TERÉZ

kozmetikai intézete ARAD, 11971
Strada Metianu (Forray-u.) 4.

Hajszálak végleges eltávolítása, arcápolás.
Hölygfodrászat, hajfestés, manikűr.

FIGYELED?

MAGÁNHÁZ 3 szobás lakással kerttel 65.000 Lei.

MAGÁNHÁZ nyári vendéglővel, kert kuzlító sertésöl, istálló, kocszin adómentes, új épület 2 szoba előszoba fűrdőszoba konyha, pince padlás.

MAGÁNHÁZ új modern, minden kényelem 5 szoba fűrdőszoba kert.

MAGÁNHÁZ. 4 szoba parkszerű kert, fűrdőszoba cselédszoba üvegezett folyosó.

MAGÁNHÁZ 4 szobás fűrdőszoba üvegfolosó stb.

MAGÁNHÁZ 6 szobás modern csakis alfajam megvehetők.

BÉRHAZAK SZŐLŐK (3% hold Ghioroc 7% hold Magyarád stb.) előjegyzésben.

INGÓSÁGOK (zongora, bufor, szőnyegek) eladásának közvetítése és bizományba vétele

SZIRMAI hajósági engedélyezett adásvételi és hirdető iroda Strada Tribunalul Axente (Damjanich-utca) 14. 11802

Szeplőt, májfoltot leggyorsabban a Rozsnyai Serail arckrém

és arckenőcs mulasztja el. Egy doboz esti használatra 10 Lei nappali használatra 10 Lei. 12171

Kapható! ROZSNYAI gyógytár Arad.

Emeltes magánház

helvéri fűtéren, nagy üzlettel, raktárral eladó. Megbízottam: Szirmai adásvételi iroda, Str. Tribunalul Axente (Damjanich-utca) 14. 11802

„PERFECT“ gummbélyegző gyár, vésnök mün-tézet, dombornymomda Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8. sz. 12311

Tetőtől talpig

felruház
(csecsemőtől 18 éves korig) a

Tulipán Gyermekek Otthon

Darvas Jenő 11992

az összes gyermekruházati cikkek különlegességeinek áruház

Budapest
IV., Koronaherceg-
utca 8/a

Sürgösen eladó:

Marosparton újonnan épült ház 3 felekkel, 23 méh kaptár, nagy gyümölcsös 8 jószágra való istálló, 60 sertésre hízalda. Megbízott HAASZ ALBERT irodája Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6. 11761

Brilliáns köveket, arany- és ezüst-tárgyakat a legma-gasabb áron vesz: 12259

Hirsch Jenő órák és ékszerész
Strada Metianu (Forray-utca).

Ministeri comunicatiunilor dir. Generala CFR

Publicatiune.

Se aduce la cunosutia celor interesiati ca in conformitate cu acordurile de la Porto Rose intre cele 7 State succesoare ale vechii monarhi austro-ungare s'a hotarat restitutiunea reciproca a materialului rulant de cale ingusta apartinand particularilor si companiilor de cai ferate private dintre statele succesoare, fara distinctiune pentru companiile din vechile monarchii austro-ungare, daca liniile respective au fost exploatate de compania concesionara sau de vechiul stat austriac si ungar.

Spre a se cunoaste acest material (locomotive si vagoane de cale ingusta) si a se interveni pentru punerea lui la dispozitiunea proprietarilor, cei interesati urmeaza a trimite liste de locomotivele si vagoanele ce le lipsesc, pe adresa Directiunii Speciale a serviciului de Miscare (biroul M. 8. b) din Directiunea Generala cat mai curand posibil, si cel mult pana la 15 Mai a. c.

Aceste liste e vor trimite in trei exemplare si vor cuprinde toate indetatiunile necesare identificarii ca numarul locomotivei sau vagonului, marca proprietara, felul vagonului (acoperit, descoperit, platforma) greutatea partitivilor a vagonului.

No. 27485—20626. M. 8. 1922.

Bucuresti, la 1922. Aprilie 27.

2152 Pentru conformitate.

SZABOLCSI.

Málnaszörp

szavatolt, tiszta hegyi málnából, legfinomabb csokoládé bonbonok, TOSKA és ÜDITO cukorka különlegességek leggazdagabb választékban a

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.

„Csokoládé Királynál“ kapható

Strada Metianu (Forray-utca) 2a. Lakácsy-ház

